

ADMINISTRAȚIA
Perencz-u. Nr. 20
ADMINISTRATIA
Perencz-u. Nr. 20
ADMINISTRATIA
Perencz-u. Nr. 20
ADMINISTRATIA
Perencz-u. Nr. 20
ADMINISTRATIA
Perencz-u. Nr. 20

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Perencz-u. Nr. 20
ADMINISTRATIA
Perencz-u. Nr. 20
ADMINISTRATIA
Perencz-u. Nr. 20
ADMINISTRATIA
Perencz-u. Nr. 20
ADMINISTRATIA
Perencz-u. Nr. 20

Criza permanentă.

Nu sunt și nici n-au fost vre-odată politici maghiari în stare să conducă afacerile publice ale regatului un-mulț temperament și destulă ener-gie să se impună, dar sunt lipsiți și de voință și de convenita stăpânire de sine, să se vernisească în mod rațional, și nu pot să le facă răul, pe care și-l impun și, dacă sunt lăsați de capul lor. Căderea aceasta a fost punctul de plecare al politicii de rezistență pasivă, care nu fi avut nici un rost, dacă Ma-ghiarii ei singuri, nu ar fi făcut în urmă guvernarea normală peste

fără îndoială în interesul nu nu-monarhiei și al statului ungar în-că și în al poporului maghiar, ca și Slavii din țările coroanei ungare să luând parte la viața politică, să răsvrăitoare ale derbedeilor poli-tici săpânesc opiniunea publică ma-să pentru cuvintele care nu au să fie nici oamenii de stat al Un-garilor hotărâtoare ale Monarhiei să fie seamă de acest adevăr, și că Românilor li-s'a făcut din ce în-că necesară participarea la viața pu-blică în cele din urmă rezistența pas-ivă impusă, singura atitudine ce le mai rămân oamenilor, care țin să nu tur-nă și să nu aducă jertfe zadarnice. Întru cât a fost însă voită, resis-tivă nu s'a îndreptat contra Ma-ghiarilor care s'au bucurat, că Români se împun, ci contra celor ce i-au lă-sat să meargă înainte în calea noastră, pe care apucaseră.

De ieri, nici de alaltă-ieri, ci, dacă bine seamă, de vre-o trei zeci de zile întreaga desfășurare a vieții pu-blice în Ungaria e febrilă, un fel de criză în care și din ce în ce mai acută.

Statul vieții de stat e menținerea cu ajutorul a legalității, și normală e desfășurarea ei comune numai câtă vreme legea este respectată de toți, nu numai de cei cărora li-se poate impune respec-tiv și guvernul, care le execută, dar și poporul, care e rânduită de Dumnezeu să împănă înfrânând pe cei excesivi și să se împună pe cei nepăsători. În Ungaria însă, în fața unei opozițiuni pă-truștine au susținut numai nesocotind, resis-tivă ori călcând legi, tolerând abateri violente, conștiințe și abusând de putere, ear Coroana a fost îngăduitoare față de ginita ei bunăvoință și «propter misericordiam», a trecut multe cu vederea și mereu concesivă.

Și azi dar neapărat să se întâmple în urmă ceea-ce Români prevăzuseră și au luat hotărârea de a se măr-turiza în asistența pasivă, și azi, când gu-

vernarea normală e peste puțină. li-se cu-vine Românilor mulțumirea de a constata, că dânsii nu au făcut nici o greutate, nu au contribuit câtuși de puțin la crearea re-let situațiunii, nu sunt vinovați de nimic și pot aștepta în toată liniștea, ca aceia, care au încurcat lucrurile ori le-au lăsat să se încurce, ei singuri să le și descurce.

Nu sunt față cu nimeni nici obligați, nici angajați, și numai interesele de desvol-tare pașnică au să le determine atitudinea.

Deocamdată, câtă vreme dăinuiește criza, cei câți-va deputați, care au reușit să intre în parlament, sunt osândiți și ei a sta pas-ivă, în lupta pornită de opozițiunea națio-nală maghiară.

Consecuența rațională a actualei situa-țiunii ar fi, ca cei mai cumpețiți dintre oamenii politici ai Maghiarilor să se îmbăr-băteze și să iee inițiativa pentru cons-tituirea unui partid al legalității, care are în vedere numai interesele statului și stă-ruire, ca tuturor să li-se impună respectarea legilor și ca în conducerea afacerilor publice să se fie seamă de interesele legitime ale tuturor. Numai dintr'un asemenea partid ar putea Români să facă cu toată inima parte.

Dacă formarea unui asemenea partid e peste puțină, actuala alcătuire a Monarhiei habsburgice nu mai are susținători și astfel nu mai poate să dăinuiească.

Ori Monarhia e atât de slăbită, încât Maghiarii pot să obție independența Un-gariei. În cazul acesta ea nu mai poate să fie răzăm serioasă nici pentru alții — și pentru Români, e cestiune de prudentă să nu-și risipească acum puterile, de care vor avea nevoie în statul ungar independent.

Ear dacă e încă Monarhia habsburgică destul de puternică pentru-ca să le impună și Maghiarilor supunerea către legi, acel par-tid al legalității, care în Ungaria e peste pu-tință, se va constitui în Monarchie, și Români își vor găsi și ei rostul, pe care în regatul ungar în zadar l'au căutat.

Fie una, fie alta, Români din țările coroanei ungare mai presus de toate pe pro-priele lor puteri au să se răzăm și nici într'un regat ungar independent, nici într'o monarhie reorganizată nu vor putea să-și creze decât pozițiunea, de care ei înșiși prin sine sunt vrednici.

Dacă una zic unii dintre dânsii și alții alții, dacă nici în împrejurări ca cele de astăzi nu sunt în stare să înlăture micile ri-valități și să se prezente uniți, ei nici ca dușmani, nici ca prietini nu vor fi băgați de nimeni în seamă și vor rămâne, cum de atâta timp sunt, un factor, pe care nimeni nu-l bagă în combinațiunile sale.

Câtă vreme dăinuiește criza, în-treaga activitate politică a Românilor spre această împreunare a tuturor pu-terilor are să fie îndreptată.

Se poate întâmpla, că atât opozițiunea națională maghiară, cât și coroana vor da

în dărât și se va găsi o formulă provisorie pentru menținerea actualei stări de lucruri. Aceasta n'ar fi decât o amânare a rezolvării crizei. Cu atât mai virtuos ar trebui în ca-zul acesta să-și dea Români silința de a se pregăti pentru situațiunea hotărâtoare, care nu mai poate întârzia mult.

Consistor plenar. P. S. Sa Epis-copul Aradului Ioan I. Pap a adresat mem-brilor consistorului aradan următoarea:

„Convocăm prin aceasta consistoriul nostru gr.-ort. român din Arad la ședința plenară, care se va ținea Joi în 21 Aprilie (4 Maiu) a. c. la oarele 10 a. n. în sala de ședințe a Consistorului. Obiecte: 1. Raportul general al Consistorului către Sinodul eparhial despre activitatea sa în anul 1904. 2. Raportul consistorului către Sinodul eparhial în afcerea episcopilor nouă. 3. Afa-cerea denumirii de protopresbiter în tractul Hal-magiului. 4. Alte eventuale obiecte.

Consolidare?

I.

Criza actuală a stîrnit, pe lângă discu-țiile din parlamente, un popot întreg de ar-ticole de ziare și reviste politice din mo-narhia noastră și din străinătate. În ele se face istoricul compromisului austro-ungar, se arată, cum dualismul chiar dela început cu-prindea multe germene de viitoarele neînțe-legeri și de descompunere.

Dar cauza principală a crizei ce bântue monarhia se zice că este disproporția de puteri dintre Austria și Ungaria. Austria de mult în ochii lumii trece drept un stat slăbit prin înverșunatele lupte naționale din lăuntru. Supremația Germanilor devine tot mai iluzo-rică, rasa germană decade sau cel puțin este întrecută de dezvoltarea slavilor. Evident, se conchide, descompunerea Austriei este o che-stie de timp. Austria este un conglomerat de neamuri atât de heterogene, fără nici un chiag, fără nici o simpatie între olaltă, încât cea dintâi zguduire venită din afară sau dinlăuntru va sfîrși prin a o desface în părțile ei constitutive.

Acestei perspective întunecoase se o-pune tabloul aproape luminos al stărilor un-gurești. Cauza cuceririlor făcute de un-guri în timpul din urmă și care vor trebui să se facă încă, rezidă fără îndoială în con-solidarea Ungariei în interiorul ei, unde rasa un-gurească este stăpână absolută în parla-ment și țară. Ungurii din capul locului și-au știut asigura supremația în țara lor față de celelalte naționalități. Ei au știut să înlăture chestia națională din parlament, cerindu-și corp legislativ curat un-guresc. Parlamentul acesta a funcționat timp de 30 de ani cu regularitate și promptitudine perfectă și foarte rar arare-ori turburată. Astfel bine înche-gat, el a știut să reprezinte interesele un-gurești în detrimentul Austriei sfâșiata înlăuntru. Pro-fitând mai departe de această liniște internă, Ungaria a lucrat în timpul acesta cu o e-nergie consecventă la întărirea elementului un-guresc care azi este absolut superior na-

ționalităților în privința economică, culturală, politică și măne va fi și supt raportul numeric.

Ear dacă în timpul din urmă ea nu a scăpat de lupte parlamentare, cari au sfârșit cu criza actuală, ele nu au avut de țință finală slăbirea și dezmembrarea statului ca în Austria, ci mai virtos au ținut la întărirea și consolidarea lui. Din luptele acestea va rezulta întărirea și mai mare a elementului unguresc prin maghiarizarea armatei și în afară prin creșterea prestigiului Ungariei ca stat independent.

Rezultatul deci de o parte este descompunerea sau cel puțin slăbirea Austriei în mod fatal, de altă parte progresul Ungariei către consolidare și în cele din urmă realizarea visului unguresc, clădirea statului maghiar național și imperiul unguresc cu 30 de milioane de Unguri.

Intru cât sunt adevărate aceste constatări și intru cât se vor împlini aceste concluzii — prorocii? Vom încerca să răspundem la întrebările acestea.

Nu tăgăduim, impresia ce-ți lasă suprafața lucrurilor adevărate aceste constatări și da concluziunilor o aparență de verosimilitate. Ba mai mult: ele par evidente, încât azi toată lumea le primește ca pe o axioma. Cu deosebire partea lor întâi: constatările despre cauzele slăbiciunii Austriei față de Ungaria, se repetă tocmai azi atât de des, cu atâta stăruință și de către atâtea capete autorizate, încât ar părea o temeritate de a ne îndoi de ele¹⁾.

Să o spunem numai decât și fără șovăire, noi credem că aceste păreri sunt nu numai greșite, dar după logica dezvoltării de până acuma a lucrurilor și după presemnele cele mai recente, tocmai contrarul acestor păreri este adevărat.

Ele se bazează pe o judecată făcută la suprafață, fără a străbate până în adâncul lucrurilor. Greșeala acestor opinii este că ele

¹⁾ Iteaz dintre atâtea un admirabil articol din „Oesterreichische Rundschau“ Nr. 3 de Louis Eisenmann, autorul unei mari opere despre dualismul austro-ungar și profesor la universitatea din Dijon (Franța).

se conduc numai de către impresia ce fac parlamentele acestor două țări.

Să ne întrebăm mai întâi, oare descompunerea Austriei este ea atât de sigură și se va produce într'un mod inevitabil? Cu toate aparențele noi credem că nu. Care-i obstacolul, care va împedea descompunerea ei? Este mai întâi dinastia Habsburg, care prin autoritatea, prin prestigiul ei istoric moral și politic de care se bucură atât în Austria cât și în toată Europa, va ține totdeauna strânse într'un mănunchiu țările acestea. Ce-i drept, ea nu-i un chiag care ar putea să cimenteze simpatiile reciproce și alipirea sinceră între popoarele Austriei. Dar dinastia nu-i singura rațiune de a fi a Austriei. Cuvintele istoricului ceh Palacky nu-s numai un spiritual joc de cuvinte, ci conțin un adevăr: *„Dacă Austria nu ar exista, ea ar trebui inventată.“* Căci ea are o misiune îndoită, în Balcani și față de colosul dela nord.

Atunci dar ce scop au avut luptele naționale din Austria? Ele au fost necesare spre a produce tranziția dela egemonia germană la egalitatea tuturor națiunilor în cadrul statului.

Supremațiunea germană era un rezultat al dezvoltării istorice. Indata ce însă ideea națională a înviat în popoare nouă formațiuni și nouă îndrumări politice și culturale, era lucru firesc să se producă o luptă pentru răsturnarea ei. Lupta a fost lungă și grea, dar ea nu putea să se sfârșească decât cu biruința pe partea națiunilor negermane. Poate ea încă nu s'a sfârșit, poate va mai avea multe episoade critice. Dar partea cea mai lungă și grea a drumului către deplina egalitate este făcută. Partea cea mai mare a drepturilor cari garantează condițiile unei dezvoltări pacifice a națiunilor pe teren economic, cultural, social și politic este cucerită, sau cum s'ar zice în Austria, ele *„können sich national ausleben“*. Ear când se va ajunge la starea de saturațiune a drepturilor naționale, atunci lupta în forma ei de azi va trebui să încete. Scopul ei nu va mai fi de a cuceri drepturi nouă, ci a le pastra pe cele dobândite.

De altă parte obosirea finală delor și popoarelor va trebui să capăt luptei. Ele vor înțelege în cele din urmă că interesul lor al tuturor este o pace pacifică și că lupta nu poate fi decât o pierdere. Se va renunța la visurile nesăbuite spre reconstituirea Poloniei, desprecerea statului ceh suveran, de aneimpărăția germană, de statul sud-slovan anexiune la Italia — ca să amintim pe cele mai de capetenie.

Și atunci se va înțelege că toată națională a fost un epizod, un lucru în istoria Austriei. Ea a fost necesară și tabilă pentru realizarea deplinei egale drepturi. Cultura germană ca cea a celui mai numeros popor și ca a anexiunilor cele mai bogate în afară, cea dintâie, dar numai ca prima în

Sbuciumările, sterpe și intermăpărea, vor avea un sfârșit firesc și va relua calea spre progres și revine în afară.

Oare să fie așa? Mulți vor crede aceste combinațiuni ipotetice cu un neîncredere sau ironie. Le vom răspunde nu le sustinem în mod categoric și nic, dar că evenimentele cele mai par a le confirma. După șapte ani Cehii au părăsit obstrucțiunea și peștul austriac a reînceput activitatea toare. Cehii nu au realizat dreptul național al Boemiei, nici limba oficială dar au obținut totuși un succes, și nea unei universități cehesti. Succesul precum și universitatea italiana ce știința înseamnă un nou pas către egalitate națională, care în Austria înfracă ca în Ungaria, și devine tot

Războiul ruso-japonez

— 25 —

Paris. O telegramă din Petersburg anunța, că țarul a poruncit lui Rosș să părăsiască apele franceze. Această întâmplare la dorința guvernului francez.

Tokio. Știrea, că flota balțică îndrumată să părăsească golful Ca

BALADA.

DE
OLIVIER GOLDSMITH.

„Ascultă glasul durerii, bunule eremit al acestui văl, călăuzește-mi pașii prin aceste locuri singuratiche către partea unde claritatea luminii în ploaie de raze, înveșelește această vale întunecată ce-mi rămâne ca refugiu.

Căci rătăcesc în voia soartei, părăsit și pierdut, pașii mei slăbiți și șovăitori sunt împiedecați și sângerați de măcăciuni cari amenință la fie ce călcătură a-mi lungi drumul meu de pribegie...

— Păzește-te fiule de a te primejdui în acest întunec periculos, căci limpezimea luminii ce te ademenește nu e decât o făcără înșalătoare ce te atrage spre a te pierde...

Ușa colibei mele e vecinic deschisă pentru săraci și rătăciți; și cu toate că proviziile mele sunt slabe, le împart din toate inima cu cei nevoioși.

Rămâi aci în astă noapte și împarte în liniște și mulțumiri aceia ce am; patul meu tare, prânzul meu cumpărat, fericirea și odihna mea.

Turmele ce pasc pe vale nu le arunc în ghiarele morții, ci rog pe a tot puternicul care are milă de mine să aibă și de ele grijă.

Muntele îmbelșugat ce-și înalță creasta spre ceruri îmi dă merindele trebuincicase, și cu isvorul ce doinește în vale îmi stâmpără setea.

Rămâi aci pribeg îndurerat și trimete-ți departe gândurile ce te ameteșc, căci gândurile muritorilor sunt părtinitoare, omul n'are nevoie,

aci jos, decât de puțin și acest puțin pentru o clipă.

Roua dimineții ce înviează florile nu era mai priitoare lor, ca graiul bunului pustnic pentru străin; el îi mulțumi și-l urmă în colibă.

Intr'un tufiș sălbatic și retras, o boltă de ramuri și frunze, ofera în tot timpul adăpost nevoiașilor și călătorilor; sub coperișul său de paie și frunze nu era nici o bogăție ce să atragă; o simplă foșnitură se auzi și ușa de ramuri să închise în urma lor.

Era vremea când muncitorii lasă lucrul și se îndreptă către repaos... Pustnicul aprinse un mic foc și căuta cu vorba a înveseli pe oaspele său îngândurat.

Așeză provizia de vegetale între ei și-l îndemna să mănânce; dar călătorul e trist, privirea caută a duca și bietul pustnic caută zadarnic a înșela timpul, scornind povești și legende vesele.

Aproape de aci o pisicuță dă târcoale mesei, un greș somnoros țărăie în vatră și lemnele troznind a'd cu hălbatae.

Dar nimic nu poate îndulci sufletul rătăcitului, și bietul ermit se simte nemângăiat; buzele-i se mișcă și glasul-i blajin întreabă: De unde isvorește, tinere nefericit, suferința ce te apasă?

— Ți-ai pierdut averea în întreprinderi? „Oh! nu. Plăcerile ce le procură bogăția sunt zadarnice și pieritoare, ear cei ce pun preț pe asemenea nimicuri, sunt și mai de disprețuit ca ele“.

— Ori poate-i o prietenie răsplătită cu ne-

„Nu; prietenia nu e decât un nume de o clipă, o mângăiere ce adoarme, o umbră ce-și urmărește întotdeauna pe nenorocitul însuși“.

— Atunci i-o dragoste disprețuită face să suferi?..

„Nici asta, bunule părinte; iubirea e ceva neînțeleș, un nume zadarnic, o e obiectul de mulțumire al trușăei și nu trăește printre noi, nu să găsește pe pământ, nicăieri; poate numai în curăturile“.

— Vino-ți în fire tinere, disprețuitul perfid și... vorba-i flutură pe buzele obrăjilor străinului îl neliniștește și ocuimii, un număr nesfârșit de farmece asemenea norilor transparenti ce îmbăcerul după ivirea zorilor.

Ochii, gura, pieptul saltând; când pe rând turburarea în inima bietului tristul rătăcit, era o fecioară cu toate tinereții.

Inghenunchiată cu mâinile împreochii în lacrimi fixați pe fața pustnicigăna; „Ertare... ertare pentru o călătorcitoare, ertare pentru o nenorocită păcătoarei pași pribegi a călăuzit-o în acestănt unde numai d-zeirea și d-ta locu“.

„Aibi milă, de o fecioară nenoroc care dorul o face să rătăcească peste tocaută odihna pierdută și care nu găseșdisperarea care-i însoțește obosiții ei p“.

„Tatăl meu trăia pe țărnișurile... era un domn puternic și bogat; toată lui trebuia să-mi rămână, eram singur“.

Franta e decisă a pastra neutralitatea, a adus aici mare insufletire.

Paris. O cablogramă a anunțat ministrului coloniilor, că flota baltică 22 I. c. a părăsit golful Camran și în motive necunoscute s'a îndreptat spre nord. Admiralul rus înainte de plecare a vizitat pe admiralul Ionidieres și și-a luat rămas bun foarte dur.

Newyork. Se anunță din Manilla: Pe lângă și la înălțimea insulei Coregidor s'au văzut vedea trei vase de război japoneze. Se crede, că aceste vase aparțin flotei japoneze de sub comanda lui Hashima.

London. «Daily Mail» capătă din Manila cu data de 22 I. c. următoarea știre: Ieșe moment se așteaptă aici flota lui Yamimura. A și sosit o telegramă pe adresa: Yamimura-Manilla».

Paris. Din Saigon i-s'a scris dimineața 8 ore «Agenției Reuter»: De ieri n'a sosit vești din golful Camram. Se vestește că admiralul Rosdestvenski suferă de disenterie. Marea soldaților și oficerilor nu lasă nimic dorit.

Din străinătate.

Demisia lui Delcassé.

Paris. Delcassé, ministrul esternelor și-a dat demisia. Ziarele scriu, că el nici n'ar fi avut drept să abdică înainte de a descurca, ce a început în politică. Gaulois zice că Delcassé n'a avut să-și desfășoare însuși marfa, ce i-a ajuns la țară.

Din Balcani.

Bulgarii contra bandelor grecești.

Sofia. E mare iritația pentru evenimentele din Zagorica; se vede însă, că elementele moderate ale Macedonenilor au ajuns deasupra. Ele sunt decise a înăbuși ori-ce act de retrogradare, care ar compromita chestia bulgară în Macedonia.

Turburări Albaneze.

Constantinopol. Pașa Semsî, comandantul regimentului 18 de Nizamî la poruncă telegrafică a plecat ieri în Pristrend, ca să pacifice populația răscolată de prin ținuturile Ljuma, Djavara și jur.

Din Creta.

Canea. Prințul George a comunicat deputatului răspunsul puterilor, cari voesc menținerea

„Farmecele bogăției și tinereții, îmi atrag multe de adoratori, ce îmi laudă calitățile ce pretindeau că am; în ochii unora lucea iubirea, în al altora prefăcătoria.

„În fiecare zori, ceata lor strălucitoare începe a roși în jurul meu, ca trântorii fagurile miere. Printre ei tânărul Edvin, mă fixa cu ochii privirilor lui, dar nu-mi spunea nici odată vorbe de iubire

„Imbrăcat simplu, n'avea nici mărire nici strălucire: toată bogăția îi era inima sinceră și pură și această avere era numai a mea... Era cea care surâde la primele sărutări ale zorii și limpezirea cristalină a lacrimilor aurii, ce cade în stropi pe petalele adormite, pot fi asemănată curățenii sufletului lui.

„Dar florile și lacrimile aurorei, farmecă în timp crângul fericit, vraja lor dulce o are el, car clipa lor trecătoare eu.

„Vanitoasă și trufașe, întrebuițai toată cochetăria pentru a-l chinui; îmi era drag, mă măgulea mai mult suferința lui.

„În sfârșit veni o zi, când strivit sub povara nepăsării mele, mă lăsă în mândria mea lecă cu dorul meu să-și caute în deșerturi purtătatea, unde suspinând, muri.

„De atunci nu mi-a mai rămas de cât păta de rău și pocăința greșelii mele pe care pot ispăși de cât cu moartea; caut pustiu și el s'a dus și doresc a găsi locul unde tot m'așteaptă odihnindu-se pe veci.

„Acolo, perdută cu disperarea drept toată, ascunsă privirilor străine, voi geme pe cântul ars de soare și ud de lacrimile lui

status quo-ului. Deputații vor întreba poporul, pentru ca să se hotărăscă, ce conduită să aibă de acum înainte.

Goluchovski și Tittoni.

Se vor întâlni din nou doi oameni, cari pun la cale politica celor mari țări: monarhia noastră și Italia va fi reprezentată la un rendez-vous politic de Goluchovski și Tittoni. Intrevederea va avea loc în Veneția, unde Tittoni va reprezenta pe guvernul italian la deschiderea expoziției artistice internaționale (a șasea). Din acest prilej se va întâlni Tittoni și cu Goluchovski și vor discuta unele chestii rămase în suspens.

E frapant într'adevăr numărul cel mare de rendez-vous-uri ce-și dau puterile triplei alianțe. Goluchovski s'a întâlnit adevărat și primăvara trecută cu colegul său italian și au vorbit despre multe... despre chestia naționalităților din Austria, de irenta italiană și s'a ajuns deja atunci la un compromis. De atunci s'au ivit nouă chestii de controversă.

Foile oficiale vorbesc ce e drept de un simplu act de curtușie: e scadentă adevărat vizita dela Abbazia... dar pe orizontul politic s'au ivit nouă controverse... Italia are alte planuri privitor la Balcani, iar irenta italiană pare a fi primită o nouă haină. E vorba deci de căutarea unui oare-care modus vivendi.

Criza dualismului.

De

RUDOLF SPRINGER.

(Continuare).

Dualismul e o atare încercare, însă el nu creează nici un teritoriu național. Leitha ca graniță e ceva așa de absurd, că ea prefăce din diferența naturală în mod meșteșugit omogenitate, că ea numai trezește conștiința unității: ea arată că și dincolo trăiește perfect același conglomerat de popoare și deci etnicește nu s'a câștigat nimic. Apoi această graniță separă unit de alții pe Români, Rutheni, Nemți, Slovaci sudici. Granița Leitha există între faptele etnice tot așa de puțin ca și geografice și etnice ca și geografice Pojonul, Șopronul sunt tocmai așa întăriri ale Vienei, ca și Neustadt, St. Pölten și Tulin. Numai o graniță puternică etnică e în Austria: Drava, care deopotrivă separă Austria anforturi, ca și Ungaria de teritoriul omogen sârb-croat. Liniiile de demarcațiune ale Dualismului însă face în mod arbitrar patru bucăți (Istria, Croația, Bosnia, Dalmația).

Aceste fapte ale așezării etnice nu-s vecinice, dar ele durează foarte mult nu numai secolii, ci aproape-s de o mie de ani. Ori cât s'au trudit guverne și națiuni, ori cât a încurcat situația pribegiiile interne ale industrialismului, azi e evident pentru ori și cine, că schimbări în grani-

pană ce mă voi stinge, așa cum a murit el de dorul meu.

„Nu, nu vei face aceasta“, strigă pustnicul cuprinzând-o în brațe pătimaș.

„Privește Angelo, privește-mă fața și recunoaște pe Edvin al tău, privește-mă tu care mi-ai fost vecinic scumpă, privește iubit-o pe Edvin al tău, așa mult timp pierdut, privește-l redat iubirei și reintors la viață.

„Lasă-mă să te culc pe inima mea și uită, în căldura sărutării, martora iubirei, toate suferințele trecute; privește-mă ca pe iubitul tău să te privesc ca pe norocul vieții mele și în veci să nu ne despărțim... Oh! tu toată fericirea mea.

„Nu, de-apururi nu ne vom despărți; ne iubim, ne vom iubi mereu și vom trăi așa de îndrăgiti, în cât adierea murmurândă a suspinului ce va sfârși zilele tale, va stinge și flacăra vieții mele de prisos și... și atunci vom fi earăși împreună...“

Trad. de I. Demitrievici.

H A Z

Tinerul X (citește într'un ziar că prin o sărutare se pot transmite baccilii vătămători): Crezi, verișoară, că sărutările sunt primejdioase?

Verișoara: Nu ne vede nimeni.

*

Răspuns răutăcios.

Medicul, vizitând pe un domn care trebuie admis într'o societate de asigurare asupra vieții:

— Tatăl d-tale a murit de moarte naturală?

— Nu, a fost îngrijit de trei medici.

tele unul teritoriu național e chestie cel puțin de secole. Și deci trebuie să fim conștienți și aici și dincolo totdeauna de conglomeratul de popoare așa cum e; aceasta e pe lângă factorii geografici cel mai elementar fapt politic, stabil: imunitatea caprițului și temeinic.

A fi ori a deveni stat național pretinde Ungaria condusă de burghezia maghiară. Nici nu ne mirăm, nu disconsiderăm, când vedem, că Maghiarii doresc aceasta și cu el preținilor lor, că ei o încearcă și că prietini sprijinesc încercarea lor. Hotărăște faptul, că se poate oare. Ungaria are fără Croația după propria-i conscripție 51.4% Maghiari, din cari trebuie să scoatem din motive discutate mai târziu 4.9% Jidovi, rămân Maghiari 46.5%. Față de jumătatea maghiară (7.3 milioane) stau vis-à-vis cam 2 milioane Nemți, 2 milioane Slovaci, 2 1/2 milioane Români, 1/2 milioane Sârbi, 1/3 milioane Rutheni. Dacă socotim și Croația-Slavonia, dată de dualism de asemenea burgheziei maghiare, deși ea aproape de loc nu e reprezentată în țară, raportul Ungurilor devine și mai nefavorabil.

Putința asimilării naționale o hotărăște însă nu numărul, ci felul cum sunt așezați. Nemții locuiesc împrăștiat, dar Nemții de pe valea Raabei au forță de rezistență și legături cu Stiria și Austria de jos, cei din Banat locuiesc compact, cei din Transilvania au trăit mai mult, decât Mongolii și Turcii și se țin țapăn de mai mult de o jumătate de mileniu și de oare-ce sunt economi buni, vor mai duce-o un secol. Orașele din Zips sunt pierdute — e întrebare: în favorul Maghiarilor, ori Slovacilor. Neamțul e asimilabil, încât devine bilingvist, de absorbit nu poate fi absorbit nici odată.

Slovacii, Românii și Serbocrații pe un ținut compact și cu Ruthenii dimpreună au razim în ținuturi compacte, ei nu pot fi asimilați, las' că eventual ei ar putea absorbi maghiarimea, căci doar Francezul n'o scoate la cale cu Bretonul, iar neamțul german cu cel polon. Iluziile Maghiarilor le poate nutri ori cine vrea, împărtași nu le poate nimeni, dacă vrea să se poată zice despre el, că are experiențe europene.

Cine e acela, care vrea să absoarbă? Limba maghiară nu e o limbă universală și schimbul limbii e și rămâne împrumutarea unui provincialism pentru celalalt. Ori locuiesc Maghiarii așa fel, că impresură jur împrejur pe ceilalți? Compact locuiesc ei pe pustă și ori și unde-și trimet ei pătrule, rămân izolați în compactul lagăr de străini. Straja lor cea mai înainte pusă, sechelimea e însuși în primejdie, și pretutindenți, unde țaranul maghiar se ciocnește economicăște cu Neamțul, ori Românul, îl trage scurta.

Din 1890 până în 1900 Maghiarii au câștigat 261 localități, au pierdut 456, asta pentru un deceniu e un regres de 195 locuri. În același timp au câștigat Nemții 52,100 e câștigul Românilor și Slovacilor. Expansiunea maghiară s'a așezat pe număratoase orașe: Nemții din Austria au făcut experiența, că toate aceste cuceriri aparente se pierd iarăși. Maghiarismul împrăștie picături de apă pe nisipul pustiei.

Noi vedem: Nici o națiune, nici chiar cea maghiară, nu are o așa-preponderanță etnică, ca să poată smulge din întregu. imperiului o bucată și să o prefacă în stat național. Faptele au dovedit aceasta erii Nemților, mâne vor dovedi aceeași și Ungurilor. Din punct de vedere etnic Austria e un complex de 8 egalități, iar nu, cum presupune dualismul, o uniune a două elemente diferite! Dacă geograficește suntem unitate, etnicește — să fie cu pardon — suntem optime.

Cine vede în monarhie un dublu etnic, se vede ispitit a zice: Noi n'avem nici o legătură comună, pe noi nu ne unește o limbă comună. Nu, noi nu avem una, ci mai multe limbi comune. Nemții au dincolo două, Ceho-Slavii două, Ruthenii a treia parte din un milion de tovarăși de limbă, viceversa Românii, Croații, Sîrbii dincoace sute de mi. Deci luând drept graniță Leitha cu excepția Maghiarilor și Polonilor toate idiomele sunt comune și în fine toți nenemții au drept limbă de mijlocire limba germană, pe care ei nu pot să n'o aibă, nici n'o pot înlocui cu alta. Aceste sunt faptele etnice seculare, pe cari nici-o forță pământească nu le poate șterge pentru generațiile, cari aparțin politicei noastre.

Și de aceea fiecă popor, care din întreg vrea să-și cioplească un compact stat național, revoaltă contra sa pe toate celelalte șapte: Asta au esperiat-o mai întâi Nemții, Cehii, acum o experiază Maghiarii. Asta e esența crizei ungare, asta e punctum saliens peste tot al problemei austriece-

ungar: fiice națiune e menită dela natură a fi un stat; și idea ul fiecare ginte e statul unitar național. Insa istoria, care a sădit in fiecare ginte acest ideal, și i-a infiltrat in suflet aceste tendințe, nu l-a împărțit pe fiecare și cu puterea de a și ajunge scopul și a și-i conserva: fără margini e dorința, restrinsă puțința. Astfel ispititu-s'au Nemții austriaci și s'au ostenit să formeze din Monarchie un stat nemțesc — realitatea i-a învățat să fie modești. Astfel să luptă Cehii pentru un stat separat compus din țările boeme, dar brațele lor sunt prea scurte, ei nu pot pogori jos de pe cer coroana lui Wenzel. Acum in ciclu periodic vin Ungurii la rând: nemărginită e pofta lor, impetuoasă voința, tare nu numai instinctul lor politic, ci și forța lor esterioră — dar peste toți și toate stăpânesc faptele reale: ei nu pot ajunge, nici susține statul național independent, ori ceea ce-i tot una, armata națională.

Dacă ar fi ei, or Cehii o nație mică, incuită între doue teritorii mari de limbă și imperii, cam ca Holanda, atunci ar putea fi imaginabilă independența lor. lumea i-ar fi cruțat, eventual ar fi fost declarați neutrii. Dar soartea i-a așezat la basinul Dunărei între națiuni, or fragmente de națiuni tot așa de mari, tot așa de isolate, unde reciproc au lipsă între o altă de folos și sprijin, in centrul Europei, care numai in urma poziției trebuie să fie drept cerința a sistemului european de puteri, o putere mare între statele naționale germane, ruse și romane, dacă chiar nu ar putea fi putere mare. O așa soarte, de a forma stat mare din sine însuși rassa maghiară nu poate: ea e in Europa semistreină, locuște la granița cercului de cultură indogerman și arabo-turc și chiar ca străjer de hotar a fost prea slabă. De multe ori prin o politică înțeleaptă, democratică, constituțională a ajuns la conducere in Ungaria, adeseori întreagă Austria a făcut-o servibilă. Dar ori de câte ori a dus cu sine pe Nemții, Slavii și Romanii ungari, nu i-a absorbit și nu i va absorbi nici-când. Și azi asta e soartea Maghiarilor: *Et rămân un membru, ca toți ceilalți membrii ai familiei de popoare dela Dunărea mijlocie și de au avut puterea să-și ceară coraand proprie, mâinile le sunt prea slabe pentru a ajunge sceptrul și sabia.* Și fiindcă Maghiarul e poate mai tare, de cât ori care altul, el nu poartă singur sabia, ci ea e și rămâne comună tuturor.

3. Autarhia și centralizarea ecocomică.

Pe baza factorilor geografici etnici, pe pământul fecundat de simburile istoric crește viața economică și se ridică dezvoltarea socială a unei țări, prin urmare așa sună proxima noastră întrebare: sunt in referințele economice, in structura socială a semistaturilor hotărâte mestegugit de dualism factori de unitate și ce poartu au ei?

Drumurile militare, pre-um și liniile de migrare și expansiune a populației nu coincid in mod necesar și peste tot cu căile comerțului. In Austro-Ungaria însă așa e. Afară de ruta comerțului mai trebuie luat și alt ceva in considerație. Trebuie să mergem mai departe.

După o privire superficială se pare firesc și bine, dacă un centru comercial e situat in mijlocul unui teritoriu omogen. Nu poate fi ceva mai fals, decât și aceasta. Comerțul ca schimb al acelor articole pe cari un omogen teritoriu le are cu prisosință pentru acele, cari li lipsese, se face totdeauna la periferia ținutului, adevărat acolo, unde pământul de acest fel, or omul vine in contact cu pământ de alt fel, cu alt popor: Porțile de e-și imigrare ale teritoriilor de producție sunt magaziiile de schimb ale producătorilor. Acolo, unde țara muntoasă trece in șes*), unde goalele riurilor leagă continent și mare**), unde țara industrială e hotarnică cu una agrară, se ivesc orașele. Centrele politice-militare, centrele etnice a priori nu coincid cu centrele comerciale, ele sunt numai niște locuri de descărcare, fiindcă din ele se aduc mărfurile pe poștă, pentru ca in locurile, unde-s magazinele de schimb, să fie vindute. (Va urma).

*) München, Augsburg, Ulm, Stuttgart, Frankfurt etc.

**) Orașele Hansa, porturile marii ostioe, Genua, Venetia, Triest etc.

* Un apostol al — sănătății.

Poate să apară paradox, și cu toate acestea așa este: Dr. Petre Opre, *advocat* in Arad, este unul dintre cei mai convinși, zeloși și inteligenți apostoli ai sănătății. Și nu numai propagă necesitatea sănătății, prin graiu viu și prin scris, ceea ce fac toți doctorii și mulți dintre laici, dar pentru *pastrarea* sănătății și *întrămarea* celor suferinzi, are *metodul său special*, metod pe care-l practică aici in Arad deja de 10 ani și grație căruia a făcut tari pe unii, adevărați Herculi, pe alții i-a scăpat dela suferințe amare și multora li-a prevenit boale primejdioase.

Pentru acest scop Dr. Opre are la dispoziție băile proprii, unde prin spălături reci și calde, prin dușe combinate, gimnastică potrivită și făcută după anume sistem, produce adevărate minuni. Vindecă indeosebi pe cei slabi, dezvoltându-le musculatura, redându-le pofta de mâncare și astfel punându-i in stare să-și primeniască sângele. Pe cei grași li face ca prin o cură specială să peardă grăsime e de prisos, transformându-le in musculatură. Vindecă durerile de cap și nervositatea, după-cum știe reda forța celor cari abea mai puteau să umbie.

La început, înainte cu zece ani, mulți zimbeau când auzeau vorbindu-să că *advocatul* dr. Opre s'a apucat să *vindece* bolnavii. Indeosebi medicii încercau să facă haz pe soțoteala *advocatului* care caută „pacienți“, ear nu clienți. Dr. Opre a mers însă înainte, a propagat cu adevărată îndărătnicie eficacitatea sistemului său de a vindeca toate cu apă și gimnastică, pe fiecare zi a câștigat și indeosebi a *vindecat* pacienți, a scris, a căutat să capateze in persoană și mai ales să se provoace la succese obținute, așa că acum, după zece ani de luptă, se poate mândri cu o serie întreagă de succese.

Mai zilele trecute, la 8 Aprilie, a și ținut o conferință in sala mică a primăriei, arătând cum a venit la ideea sistemului său special de a vindeca diferite boale. S'a provocat la mărturia a o mulțime de cazuri, dintre cari unele adevărat celebre.

Cel mai celebru este el însuși, care prin gimnastică și hidroterapie a ajuns un bărbat de extraordinară forță, care de 9 ani incoace de când urmează cu aplicarea metodei sale a crescut in lățimea pieptului cu 9 centimetri (e înalt de 170 c. m., grosimea pieptului 130 centimetri), deși doctorii așa credeau că dela 40 incolo forța fizică nu mai crește. Tot așa și-a întărit fiul, in vîrstă de 18 ani.

Conferința, ce a ținut, a apărut acum și in broșură. Cuprinde 10 cazuri, unul mai interesant decât altul, in cari pacienții sunt bărbați inteligenți și cu înaltă poziție socială, cum e de pildă directorul liceului arădan, Burian János și al școalei reale din loc, Boros Vida, *advocatul* Dr. Priegl și așa mai departe. Unii erau condamnați, declarați incurabili: Dr. Opre in câte-va luni i-a pus in picioare, desmintind strălucit infalibilitatea până și a profesierilor (medici) universitari.

Ne îndeplinim o datorie plăcută și de conștiință atrăgând luarea aminte a cetitorilor nostri asupra activității binefăcătoare ce desfășoară, cu zel demn de laudă, Dr. P. Opre. Cel suferinzi, cei cari vor să se întărească, recurgă cu încrederea la Dr. Opre. De bună seamă le va ajuta.

Alegerea dela Arpaș.

Alegerea dela Arpaș preocupă toate cercurile naționaliste române. Indeosebi frații din centrele ardelenesti se agită. E vorba a-dică să fie cucerit un cerc unde și la alegerile trecute candidatul naționalist Dr. Octavian Vasu a rămas cu puține voturi in minoritate. Sunt speranțe că acum va reuși, deoarece- ce d'atunci incoace aderenții d-lui Dr. N. Șerban s'au descurajat, șirele lor s'au destrămat, pe când bunii Români și sincerii naționaliști au prins bărbăție și își string tot mai tare oștirea. Fruntașii români dela Bra-

șov, Zernesti și Făgăraș stau ca un zid in prejurul d-lui Dr. Vasu, ceea-ce — desigur — va avea bun efect și asupra masselor legatorilor.

E vorba numai ca frații din cerc să se organizeze din vreme și să nu se lase intimidati de mai ales *ademeniți* de câte svonuri false, toate, puse in circulațiune de adversarii partidului național cu scop să producă divisiuni in spirite.

Toți bunii Români să ia însă aminte. Să știe că dl Dr. Vasu se bucură de întreaga încredere a cercurilor conducătoare naționale, că alegându-l, luptătorii pentru drepturile naționale și poporul român însuși călăuză un apărător energic și inteligent.

Facă dar tot ce le stă in putința pentru reușita lui Dr. Vasu.

Cum e Maghiarul?

Kossuth Ferencz, președintele coalitiei care aspiră la guvern, scrie un articol in Paști in ziarul «Budapest» zicând într'altel:

«Nu peste multa vreme Regele e mijlocul nostru. Aduce-va oare ramură de oliv?»

«Ori făcutu-l'au să creadă că maghiarul este numai o națiune — copil, căruia-i trebuie jucării, ca să-l facă să-și uite dorințele pe lângă cari stăruie atât de mult?»

«Nu așa e maghiarul! Limba nu și lasă, pentru-că'n limbă-i trăește.

Dar dacă așa trăește maghiarul, numai in limba lui, cum își inchipue să trăiască românul in limba ungurească? Căci dl Kossuth zice că in școală, in administrație, in justiție, pretutindenea să domneasca limba ungurească, și tot atunci zice că: nu vrea să nimicească naționalitățile nemaghiare. Acestea sunt două voinți, cari se neagă in tr'olaltă.

Opteze deci pentru una din ele dl Kossuth, ca să-l știm ce vrea.

NOUĂȚI.

ARAD, 25 Aprilie 1908

— Sinodul Eparchiei Caransebeșului este convocat, pe Dumineca Tomii in sesinue ordinară printr'un circular scris de P. S. Sa Episcopul N. Popea.

— „Magyar Szó“ contra Papiei. In numarul său dela Paști „M. Szó“ publică pe paginile întâiu un lung articol in contra papiei și pe tot a catolicismului, îndemnând pe Francezii să lase legea catolică și să treacă la — calvinism. Aceasta indeosebi din motivul că papismul întunecă mintea și proteste popoarele, pe care singura confesie luminată este aceea pe care îmbrățișat-o fostul israelit Páyi Ede, redactorul sef al ziarului „M. Szó“.

Numărul lui „M. Szó“ cu acest articol a fost trimis in Franța.

Ne inchipuim ce haz vor fi făcând. Francezii sugubeți.

Ear Sanctitatea Sa dela Roma desigur că nu va fi luat nici el in serios pe caraghiosii dela „M. Szó“, dacă peste tot va fi luat cunoștință de aprigii săi adversari.

— Ministru președinte austriac. S'a telefonat din Viena, că ministru-președinte austriac e așa de bine, că poate eși din casă.

Numai atunci ne îmbrăcăm *iefine și bine*, o o o IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE o o o
dacă materia pentru haine bărbătești o cumpăram din magazinul de postavuri KIZ materie
pentru un costum întreg din postav de lână curată, negru și colorat fl. 6—30. LEICHNER și FLEISCHER.
504 o o o ARAD, Szabadságtér 17. — PECS, Király u 1 o o o

— Greva impiegatilor italieni dela căile ferate a încetat. O telegramă din Roma anunță, că greva, ce a pricinuit atât de multe pagube la linia italiană a încetat. Comunicația s'a restabilită acum pe toată linia.

— Schimbare în mersul trenurilor. Schimbarea din Mai vor aduce surprize pentru cei ce sunt interesați de linia Budapesta-Timișoara. În Arad sunt numai foarte neluabile trenuri.

Trenul accelerat ce pleacă din Budapesta spre Timișoara dimineața la 8 ore 15 minute începe cu prima Mai va pleca numai la 9 ore 40 minute, iar trenul accelerat din Timișoara spre Budapesta va pleca cu mult mai curând.

— Husarii în Boroșineu. În fine au trimis un escadron asupra bieților oameni, ca să-i sperie. Ei vor trimite alt escadron. Până când vor pacoste?

— Epilogul demonstrațiilor din teatrul german. Cunoașteți toți povestea tinerilor enși, iubitori de neam și de adevărată artă. Ei au sunat poate și acum în urechi nobilele ale apărătorilor artei cinstite.

Au fluierat... au vrut să trântescă o dată de scornitori și — horibile dictu! — pensau că vor trebui să stea înaintea poliției 7 studenți români din Orade. Vor fi ascuțiți peste multă vreme. Trebuie că va fi înaintea rechizitor. Fi-va la înălțimea cuvenită în Orade?

Mi-aduc aminte de goana, ce a pornit împotriva maghiarilor contra teatrului german din Budapesta, numai fiind-că juca neînțeleptele piese „Clopote amuțite“ e mai gravă: e fatală, ea scornește despre un neam.

La timpul său vom face comparația neamurilor.

— Necrolog. Cu inima înfântă de durere am la cunoștință trecerea din viață a iubitului nostru fiu Mihail Capitan, student de clasa IV-a normală la școala de stat din Igaz. Întâmplată în 6/19 April la 2 ore d. a. a murit un morb greu abia de 10 zile. Il deplângeam prin părinți Ioan Capitan, preot și inspector școlar, cu soția sa Alexandra, cu frații Emilian și Il gimn., Virgil și surorile Iustina și Iudonă. Fie-i țarina ușoară și memoria binecuvântată.

— Plata lui Kuropatkin. Țarul a respins cererea generalului Kuropatkin, ca să i-se dea la departe plata de suprem comandant. Va plăti adeca de acum în colo numai 108.000 ruble.

— Starea lui Gorki. Veșii triste sosesc asupra noastră despre sănătatea lui Gorki. El nu poate să stea în loc, noaptea ascudă în continu și scurte multe-ori sânge. Tușește foarte mult și nu pot observa la el simptomele unei tuberculeze acute.

— Din viața lui Gorki. Advocatul Grusen-care va apăra pe Gorki înaintea tribunalei despre legendele răspândite despre bogățiile lui Gorki. „De present, scrie el în „Russi“, că trăiește din o mediocră pensie, căci el susține școlii studenți și studente. El își dăruiește toate veniturile, are o mulțime de bursieri în străinătate, cărora le trimite lunar sume considerabile, de 100 ruble de persoană; altă rubrică foarte importantă pentru bugetul lui e dăruirea de cărți la săracii sulețește. El adună bibliotecă întregă și prima rugare le împarte prin sate și localități. Zilnic capătă mulțime de scrisori pline de laudă, foarte mulți oameni îl cercetează și totdeauna sunt ascultați. Cum ar putea deci aduna o avere?

— Ucigașul marelui duce Sergius. În Petersburg e răspândită vestea, că Colaiev, ucigașul marelui duce Sergius nu va fi executat, ci va fi internat în minăstirea Sustal. Asta ar fi o mare ducă Elisabeta Fodorovna, văduga marelui duce.

— Iubileul cilindrului. Cilindrul are un mare rol; e interesant deci să se știe, că în 18 Aprilie a fost el de 100 de ani. Atunci pe străzile bătrânei City londoneze un englez obraznic avu temerara îndrăzneală să iasă la primblare cu noua invenție pe care Populația s'a scandalizat foarte și nefericiscoperitor nu putu să-și admire îndelung vreme invenția: într'o oară poporul, ce ținea adăptat a rupt în bucăți rebela pălărie. Poliția a oprit purtarea cilindrului, care era purtat de mascara de carnaval. Dar i-s'a schimbat soartea.

Cilindrul s'a schimbat de atunci foarte mult; a fost pregătit rind pe rind din păr de capră, păr de iepure, pânură, apoi cea mai bună mătăsă etc. Și forma i-s'a schimbat. Tablourile contemporane au păstrat amintiri despre formele cele mai bizare. Schimbato-i-s'a rind pe rind toate părțile constitutive: bordurile s'au făcut mari, mici, înalte etc; el însuși varia puțin la intern; în ce-l privește înălțimea, până azi s'a schimbat ca formă de multe, multe-ori, dar adaugă un conic cu spirit, esența i-s'a conservat, că-s toate goale.

— Mireasa moștenitorului de tron german. Se scrie din Paris: Mica stație din Cannes poate n'a văzut nici când așa mare mulțime de oameni ca în acea dimineață, când a plecat de acolo cu trenul express de Frankfurt mireasa moștenitorului german. Toate persoanele princiare din Cannes erau la gară la plecare, fie cine avea câte o floare la el, iar despărțirea a fost foarte ducioasă. În decursul acestei despărțiri s'a întâmplat un episod foarte drăguț. Tineră prințesă Cecilia pe neașteptate părăsi ceata de oaspeți și merse la bătrâna, ce vindea ziare. Femeia Pierin, ce vinde ziare, e un tip foarte interesant al orașului Cannes. I-a întins prințesa mâna și când femeia începu să plângă, prințesa o mângăia. — Prințesa, se spune, era o ființă foarte iubită. Aproape întreg publicul începu să plângă, când a plecat trenul.

— Proprietar de pământ măcelărit. Zilele trecute a fost omorât Tancs Lokács. Nefericitul om a fost omorât cu cuțite și topoare. Obiecte de valoare n'au dus cu sine ucigașii, pentru aceea se crede, că omorul e urma vr'unei răsunări.

— Pisică hoată. Din Lipova ni-s'a scris ceva de tot interesant: Petru Krämmer, țaran din Temesváralu, păstrând își adunase vr'o 600 cor. și într'o beșică de porc îl ținea ascunși unde-va în casă. Pisica tângia după beșică; cu ori-ce preț ar fi voit să-i ajungă între dinți. Ce face?

Destul, că într'una din zilele trecute găsește țaranul căți-va florini risipiți prin curte. Nu făcu căți-va pași și găsi alții. Fuseseră la el străini și socotia, că i-au perdut aceea. Dar... beșica dispăruse.

Alarmă vecinilor, și jandarmeria, care a aflat toți banii prin curte și și beșica încolțită, de pisică. Astfel de lucruri face curiozitatea unei pisici.

— Șeșe sute de perde-vară. Poliția din Budapesta a voit să scape pe vizitatorii capitalei de surprize neplăcute. A ținut razzia: să bage la răcoare pe toți acei perde-vară, cari ar putea și ar avea îndrăzneala să conturbe liniștea sărbătoriască a oamenilor de bine. Razzia a avut un succes superb și caracteristic pentru moravurile budapestane. Aproape șeșe sute de existențe dubioase au fost arestate.

— Fieca păcatului. Jandarmii din Comlăuş (Ö-szentanna) duceau zilele trecute pe străzile Aradului cătră temniță pe o fată tinărumenă la față. O cirpa de mătăsă neagră îi acoperia capul, trasă jos tare peste ochii-i plânși. Jandarmii o aduceau pe această fată decăzută din atmosferă păcătoasă a unui loc de petrecere de noapte. Ea, care poate ar fi meritat o soartă mai bună, e de fel din Giulia și se trage din o familie cinstită. Viața ei de până acum e un capitol din acele romane de dragoste, în cari eroina își părăsește casa părintească și pleacă în străin. Tökési Zsófia a fugit de acasă acum căți-va ani. A fost chelneriță în Ciaba, în Seghedin, apoi caserită în o cafenea din Seghedin. Ș-apoi o dragoste... era un locotenent frumos și ei i a plăcut de el, iar el a găsit cu cale, că ar fi bine să-și facă de lucru cu ea. A fost însă transferat...

Fata și-a părăsit atunci serviciul; a luat calea pribegiei și-a ajuns rău de tot... haine sdremțoase... juvaere vindute... miserie ș-apoi casa, de unde nu mai e întoarcere... El nu i-a plăcut însă și-a voit să scape.

Într'o sară, când celelalte își petreceau și clavirul cânta... ea a furat 150 de coroane dela stăpânul său...

Au aflat-o ș-acum în temniță își așteaptă osinda... O jertfă a amorului.

— Otrăvitoarele din Bacica. Un lanț de înfrătoare crime s'au descoperit în Bacica. Frumoasele neveste ale mai multor sate, când li-se ura de bărbați, recurgeau la otravă și în 2—3 săptămâni morimntul încheia pe bărbații, cari nu mai șiau să fie iubiți de nevestele lor.

Jandarmeria a descoperit însă faptele acestea. Una după alta au fost arestate femeile în Péterréve și jur. Arestările decurg și acum fiind-că arătări anonime sosesc neîntrerupt la jandarmi.

— Un nou explosiv. „Rand Daily Mail“ comunică că s'au făcut de curind experimente cu o nouă materie explosivă numită „Maganit“. Experimentele s'au făcut în mina de aur „Wohlhute“ din Transval. Acest nou explosiv a fost întrebuințat de exploatorii din Capstadt și a dat rezultate bune neconținând nici un gaz otrăvitor. Tăria exploziei nu-i așa mare ca a dinamitei dar efectele sunt mult mai eficace și materialul este mai puțin costisitor.

— Avis măestrilor rotari români. Români din Ghiroc (lângă) Timișoara au lipsă în comuna lor, cu 2200 Români din 2300 locuitori, de un maestru rotar român. Locuința acomodată i-se va pune la dispoziție. Luați aminte măestri români.

— Se caută un măcelar român (casap) în Uzdin-Ozora, comitatul Torontal, cu sau fără familie, care în lipsă de parale va fi sprijinit la început cu cele de lipsă, comuna de 7000 suflete, comună curat românească. Localitate acomodată li stă la dispoziție. Să știe eventual prepara și virșii. Viitorul li va fi sigur.

— Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra inseratului Moskovitz Zs. de pe pag. 7. și recomandăm această casă comercială.

Justiție.

Arad, 24 April.

§ Epilogul grevei dela căile ferate. Este tocmai anul dela izbucnirea celei mai primejdioase greve, ce s'a declarat vr'odată în Ungaria: a funcționarilor dela căile ferate. Ne aducem aminte, ce panică, ce agitațiune domnea în Budapesta, unde comitetul de 13 al greviștilor trata cu guvernul, până ce în urmă deajungând la compromis, guvernul s'a hotărât la o măsură energică: a arestat comitetul de 13 și a dat ordine de mobilizare pentru cei ce stau în obligament militar. Măsura aceasta a avut rezultat. Greva s'a sfârșit. Cu încetul toți greviști au reluat serviciul și câte-va zile în urmă comunicația și-a reluat mersul regulat. Dar terminându-se greva, au început responsabilitățile pentru daunele mari ce s'au pricinuit. S'au intentat mulțime de procese pela toate judecătorii, cari s'au terminat ieri cu achitare colo cu condamnare. A rămas, ca ultim epilog, procesul intentat contra comisiunii de 13 care în zilele acestea va fi rezolvat la Curie. Tribunalul a respins adecă punerea sub acuză a comisiunii de 13, tabia reg. a aprobat sentința aceasta, a mai rămas să-și spună Curia cuvântul, unde a fost afacerea lor, apelată.

CRONICA EXTERNĂ.

Gabriele d'Annunzio.

Din ziarele străine am aflat că Gabriele d'Annunzio a dat la lumină o nouă piesă intitulată „La fiaccola sotto il moggio“ care, tot după aceste ziare și în special după „Illustrazione italiana“ din Milano, unul din organele amicisime persoanei sale, vorbind despre tragedia mai sus pomenită scrie următoarele rinduri elogioase:

„Gabriele d'Annunzio e mare elogiator. În liniștea sa olimpică, în seninătatea omului, care își cunoaște forțele proprii, și are în mintea sa limpede ținta, — el stârnește tumult în jurul său și nu săvârșește o lucrare, fie de teatru, fie de poezie, fie de roman, ori fie măcar o acțiune politică, (d'Annunzio a fost deputat 1897—1900) fără ca să devină centrul unui viu interes, a unei curiozități intensive, și a unor vii și nesfârșite discuțiuni.“

Din reclamele ingenioase ce i-se fac în ziarele străine și amănuntele indiscrete divulgate asupra relațiilor acestui poet cu artista italiană Eleonora Duse, mai în vîrstă de cât el cu cinci ani, publicul nostru îl cunoaște într'u cât-va.

Nu toți sunt în deajuns informați asupra individualității literare a lui d'Annunzio și de aceea credem util a da oare-care amănunte.

Gabriele d'Annunzio este fiul epocii sale, bogate în senzații istorice. Curentul, pe care îl reprezintă are amici și adversari și dacă operele lui poetice și dramatice vor putea înfrunta timpul, rămânând creațiuni de valoare durabilă — este o cestiune discutabilă.

Autorul acesta, care abia a implinit etatea de 41 ani, poate reprivi asupra unui trecut literar de un sfert de secol. Născut la 1864 pe un var de ce-și făcea cursa pe Marea Adriatică, Gabriele d'Annunzio, cu numele său adevărat Ra-

pagnetta, nu apucase bine a intra în cursul superior al gimnaziului și a făcut svon în lume prin un volumaș de poezii lirice de un sensualism desfrinat (Primo vere), care peste un aneși în a doua ediție.

În numeroasele sale creații epice și dramatice, el reunește diferitele elemente nouă culturale dela sfârșitul secolului al XIX-lea: verismul, cu deosebire însă simbolismul și supra-omenismul lui Nietzsche. Este cu adevărat artist al analizei psihologice, mai cu seamă pe terenul erotice. Darul caracterizării obiective îl lipsește însă și sub masca figurilor sale se ascunde puritatea D'Annunzio însuși. Stilul îi este prea încărcat. În romanul „Il fuoco” (1901) el zugrăvește în chip nu se poate mai brutal relațiile amoroase, ce le a avut cu Duse pentru care a scris anume și „La Gioconda” (1898) „I sogni delle stagioni” (99) „Francesca da Rimini” (1901) și tragedia „La citta morta” (1898).

Cea mai recentă creație a lui d'Annunzio este tragedia „La fiaccola sotto il moggio” reprezentată zilele acestea în teatrul Manzoni din Milano și în care se zugrăvește răsunarea generațiilor postume ale poporului asuprit timp de sute de ani asupra descendenților unui baron străin, pripășit din nord într-o provincie a Italiei.

Am schițat mai sus, credem obiectiv, direcția pe care o servește talentul de altminterlea incontestabil, al lui Gabriele d'Annunzio. Fie-care își poate alcătui judecata, cam ce trebuie să creadă despre lucrări imitate de sensualism, verism, simbolism și supraomenism nitzschean.

Dacă sunt aberații psihologice sau nu, sentința definitivă o va pronunța viitorul. Ajunge a constata, că o considerabilă parte a publicului aplaudă asemenea apariții, iar la succesul pieselor cu asemenea subiecte partea leului și o poate atribui fără îndoială presa de reclamă, care știe să creeze în jurul unor anumite persoane și unor anumite tendințe o atmosferă de popularitate. Și lumea este progresistă. Cine ar îndrăzni să ia asupra-și odiul reproșului, că nu este modern? În creațiile lui d'Annunzio se manifestă o bună doză de istorie semită, ceea-ce se aduce în legătură cu originea lui. Și asta explică multe.

AVIS

alegătorilor români!

Din 5—15 Maiu să fac reclamațiile, și din 16—25 Maiu observațiile la reclamații în contra nedreptăților ce s'ar fi comis la compunerea respective rectificarea listelor interinale. Aceste liste vor fi expuse la vederea celor interesați pentru a se putea căuta în caz de lipsă remediile oferite de lege.

Pe baza legilor pozitive a judicaturie, curiale și ministeriale edau o carte, din care se poate orienta fiecare asupra dreptului de alegător, asupra exercierii acestui drept, și în fine, asupra felului cum sunt a se lua remediile legale în contra nedreptăților făcute cu incidentul compunerii listelor.

Acum e timpul suprem, ca cel puțin în timpul reclamațiilor să-și asigure fiecare cetățean dreptul lui garantat prin legi.

Cartea intitulată: „Dreptul de alegător la alegerea deputaților dietali”, să aflu sub tipar și va apărea până în 25 April. Dela 25 April până în 5 Maiu respective 15 Maiu, sunt 10, respective 20 zile, în care timp se pot câștiga dovezile de lipsă, despre căr, precum și despre forma actelor, ce sunt a să înainta, se dau îndrumările necesare în cartea sus amintită.

Prețul cărții e 50 fil., plus 10 fil. porto poștal. Se poate comanda pe lângă trimiterea anticipativă a prețului, dela Librăria semin. din Blaj sau dela subscrișul

Cu stimă:

Dr. Romul Boild,
cand. de avocat.

Convocător! Reuniunea învățătorească gr-cat. „Mariana” despărțământul II. își va ținea adunarea sa generală ordinară la 7 Mai a. c. în casa școalei confes. gr-cat. din comuna St-Iosif (Poiana), la care se invită cu toată stima a lua parte atât domnii membrii ordinari și ajutători etc., precum și On. Public interesat de cauza și progresul instrucțiunii publice.

Dela presidiul reuniunii învăț. gr-cat. „Mariana” desp. II. Rodna-veche, în 24 April 1905. Silvestru Mureșian, președinte. Nicolau Mureșian, notar.

ECONOMIE.

Arad, 25 Aprilie.

Bancă sistem Raiffeisen în Pianul-inferior. În comuna Pianul-inferior, grație stăruințelor învățătorilor Taban și Trif, s'a înființat o banca sistem Raiffeisen.

Banca de asigurare „Gresham” în criză. Publicul românesc e formal asaltat de mulțimea agenților de asigurare de pe la diferitele societăți și oameni creduli și neorientați nu odată cad victime elocinței acestora cari însă de regulă cu cât făgăduiesc mai mult cu atât sunt mai primejdioși. Vor fi mulți între Români, cari de pildă, au contractate asigurări cu „Gresham” și poate și azi bat pe la ușile celor dela sate agenți, dela banca aceasta

Aducem însă tuturora la cunoștință, că banca „Gresham” e în criză și să nu lege nimem asigurări cu ea.

Producțiunea aurului în Australia. În Martie 1905 s'a produs în New Sudwales 23.592 unce de aur. În primul trimestru 1905 producțiunea generală a fost de 84.376 unce în valoare de 7.415.625 lei față de 103.448 unce în valoare de 9.243.875 lei produse în aceeași epocă în anul 1904.

Producțiunea aurului în Nev-Seelands a fost în Martie 1905 de 34.024 unce în valoare de 3.427.625 lei față de 45.061 unce în valoare de 4.321.925 lei produse în Martie 1904.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 24 April. —

Incheierea la 12 ore:

Grâu pe April (100 cigr.)	17.44—17.46
Secară pe April	14.72—14.74
Ovăs pe April	14.38—14.40
Cucuruz pe Maiu	14.24—14.26
Grâu pe Octombrie	13.26—13.28
Secară pe Octombrie	11.54—11.56
Grâu pe Maiu	—

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe April 1905	17.44—17.46
Secară pe „	14.64—14.66
Ovăs pe „	14.30—14.32
Cucuruz pe Maiu	16.32—16.34
Grâu pe Octombrie	13.30—13.32
Secară pe „	11.52—11.52
Grâu pe Maiu 1905	—
Cucuruz pe Iulie	—

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klg.)
280—300 măși metriche grâu cor.	16.20—16.60
180—200 „ „ cucuruz „	15.20—15.40
Semnare nominală: secară:	14.20—14.40
„ „ orz:	14.40—14.60
„ „ ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
300—400 măși metriche grâu cor.	16.20—16.60
200—250 „ „ cucuruz „	15.20—15.30
Semnare nominală: secară	14.———
„ „ orz:	14.20—14.40
„ „ ovăs:	13.60—13.80

Tirgul de porci din Köbánya.

— 24 April —

De prima calitate ungară: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlgr. 130—131 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil; tineri grei în greutate peste 320 chlgr 136—137 fil; Calitate sirbească: grei, părechea peste 260 klg. 135—136 fil.; mijlocii părechea 240—290 chlgr. greutate 132—133 fil. Ușori până la 240 kgr. 131—132 fil.

Bibliografie.

A apărut „Revista Idealistă”, N-rul dela 3 Martie 1905 cuprinde:

1. D. A. D. Xenopol: Politica Raselor; 2. D. Edgar Th. Aslan: Fiica lui Radu-cel-Frumos (impresurări și chipuri din trecut); 3. Dl. August Scriaan: Observații asupra limbii românești (urmare); 4. Dl. F. Brunetiére: Cinei scrisori asupra lui Ernest-Renan; 5. Clement-Bacău: Dragostea Anei (povestire); 6. Corneliu Moldovanu: Orientală (versuri); 7. Ion Măgură: Scrisori din Paris; 8. Dl. M. Margaritescu: Cronica Musicală; 9. Dl. Mihail G. Holban: Viața în țară și în străinătate; 10. Buletin literar și bibliografic (cărți și reviste române, cărți și reviste străine).

MUSTANGERUL NEGRU

— ROMAN SENAȘIONAL —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

Coadă de tigru înainte până la colibă, în brațe sarcina așezată dinaintea șelei, care s'ar avea forma unei creaturi omenești, și o ar pe pământ fără mai multe precauțiuni, ca ar fi fost un balot de bumbac.

Atunci, pătura dându-se ușor la o parte putu vedea, că sarcina era într'adevăr un om prizonier, o față palidă, îmbrăcat în stămbărie bastră, ca creolii din Luiziana.

Capul său era îmbrobodit până la bătră într'o învelitoare roșie, care-l orbia cu desăvârșit. Un bărbat urmăse șeful până la cort. Era Negrul Mustanger.

Călăria un cal sălbatic, ales din herghelie corralului și de cea mai mare frumete; îl stăpâna prin mijlocirea unor zăbale solide spaniole lovia încetinel pe șolduri cu ușoare lovitură biciușcă, șoptind lui Coadă de tigru:

— Șefule, acum trebuie să plec. Păzește prizonierul, pentru care și se va plăti un mare. Nu-l lăsa să aște nici odată, că sunt a cul d-tale. Totul ar fi pierdut. Tocmai, pentru că să îndepărtez bănelile, mă duc acum la corral. Nădăduiesc, că tovarășii mei nu vor bănuși nimă. Adu-ți aminte, că la noapte!... Înainte ca blocul să fie deplin terminat!...

La revedere, o șterg pe drumul cel mai scurt prin măraciniș.

— Bine, răspuse șeful; rășboinicii mei și la ceasul convenit la întâlnire“.

Lebar înțepă cu piteni, coastele calului și alergă cu toată iuteala până la marginea cu de teren, în care era așezată tabăra Sancierilor. Acolo mai multe poteci înguste, făcute cu securi în plin măraciniș, i-se oferiră. Fuseseră creodinioară de cătră sălbatici pentru cazul când trebuia să fugă, dacă ar fi atacați de un dușman prea puternic, pentruca să-i poată rezista, și a aproape invizibile până când ajungea în tabăra nișul, de unde se porniau toate.

Debar părea că-și cunoște drumul mincinos de bine, de oare-ce nu stătu la îndoială nică secundă pentru a-și alege poteca convenită. Odată intrat pe dînsa, își sili calul să ia și să streze mersul cel mai repede cu toată strămtor și cotiturile drumului.

Lupă zece minute de alergături amețitor atinse marginea pădurei Cross-Timbers și observă atunci înaintea sa la o distanță ca de un kilometru și jumătate corralul mustangilor, cu căruia pază îl însărcinaseră tovarășii săi plecați la lagărul lui Magoffin.

O privire îi fu de ajuns să se convingă, că corralul era în starea, în care-l lăsase, și că prizonierii dintr'insul erau liniștiți. Își puse calul galop și în două minute fu la poartă.

Acolo dede calului său o astfel de lovitură de biciușcă încât animalul nechează de durerea și rădică pe picioarele de din-apoi ca și cum fi voit să se lase să cadă pe spate peste gâtul său, dar se avântă cu ușurință, păru că plutea o secundă pe de asupra barierei, apoi recăzu dincolo. Numai că atingând pământul, picioarele sale se îndoiră și el se prăbuși, istovit, gălătos.

Cât despre Lebar, dacă n'avea îndemănare de a arunca un arcan, în schimb era un călăreț din cei mai dibaci.

Sărise din șea și se afla în picioare fără nici o rană lângă calul său, pe când acesta se prăbușia la pământ.

Bietul dobitoc, un minut în urmă, se ridică cu greutate și remase nemișcat și tremurător, apoi perit de nădușală, dinaintea stăpânului său.

Mustangerul negru îi scoase șeaua și-l gonosi în mijlocul celorlalți mustangi, fără a se mai ocupa de bietul cal, care era ud și scotia abur de nădușală.

— Ce noroc, că tovarășii mei nu s'au întors înaintea mea! murmură el, privind cum se depărtează animalul sleit de oboseală. Ar fi bănuț sigur adevărul, dacă m'ar fi văzut revenind cu atâta iuteală. După cât timp se va descoperi despărțirea tinerului Creol?

(Va urma.)

Redactor responsabil: Sever Boeu.
Editor-proprietar: George Nichia.

Telefon 96.

Motori „PUCH“

2 1/2 - 3 HP.

PUCH: Naumann - Germania și Premie: Helical biciclete

Mașini de cusut:

Pfaff, Naumann, Haper, Singer,

cu prețuri convenabile, cu garanție și condiții favorabile de plată se pot căpăta la

Hammer Vilmos,

fabricant de lucrări tehnice-electrice

— Arad, Szabadság tér 7. —

Mare atelier special de reparație

Cele mai cu sic uniforme și articole pentru uniforme în prețurile cele mai moderate pregătește:

Braun János și Soțul

croitorul regimentului de cavalerie Nr. 12.

853 Strada Szalay și Kölessey 6.

Ujházi Ede

giuvaier

atelier de gravuri

Arad, Salacz-utca 1. (Andrássy-tér.)

(gravuri de monograme, embleme, inscripții)

Execută specialități de giuvaier, tot felul de reparări abatjour etc. Schimbări de aur și argint conform cursului de zi.

Comandă din provincie să execute prompt.

Asortiment de articole de optică.

Reparări de oroloage.

Prețuri culante.

464

Compactor român în Arad.

Subscrisul lui iau voie a aduce la cunoștința onor. public român, că reîntors din străinătate m'am stabilit în Arad str. Weitzer János Nr. 7, unde mi-am deschis un

Atelier de compactorie modernă,

arangiata cu mașinile cele mai noi și mai perfecționate, sunt în placuta poziție a efectui ori ce lucrări atingătoare de această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine legături de lux. Asemenea pentru legături protocele p. cancelarie, cărți bistricești, cărți de rugăciuni pentru preoți onorați domni preoți, în tomuri singuratiche ori în partii de orice mărime, pe lângă asigurarea unui serviciu solid, prompt și ieftin.

În speranță, că onor. public român lui va oferi binevoitorul concurs, rămân

Cu distincă stima

Iustin Ardelean,
compactor.

Intemeiat în 1874.

Noutate! Noutate! Noutate!

Pardesiu „ŞAGUNA“

pentru preoți și teologi,

Fason nou, Fason nou, Fason nou.

Numai la mine se poate căpăta.

Din acelaș material veste și nădragi pentru preoți. Haine franco-losif exclusiv pentru teologi. Rinduri de haine, pardesuri din postavul cel mai la modă, pregătite după moda cea mai nouă se pot alege după plăcere în prăvălia mea

Fie-care bucată se ajustează la dorință și fără plată.

Serviciu conștientos! Prețuri estine!
25% cruțare!

Comande din provincie se execute convenabil.

Cu stimă:

Moskovitz Zs.

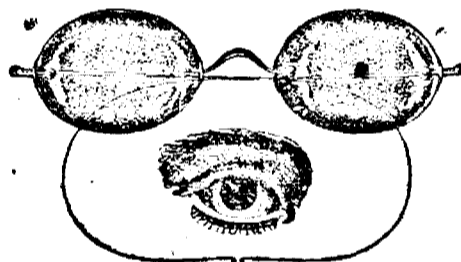
Arad, Szinház épület.

358 — Telefon orașenesc și comitatens 584. —

Foarte importanți pentru toți, cari poartă ochelari!

Diaphragma și ochelarii noi — perpha ai lui RODENSTOCK fără reflex din fabrica de articole optice a lui G. Rodenstock din München.

Fără rame!
Sticlă de cristal, omogenă foarte străvezie.

Fără rame!
Lipsiți cu totul de împărăsierea deasă neplăcută a ramei sticlei.

Cel mai bun și perfect pentru vederea curată și pătrunzătoare, pentru cruțarea și menținerea forței vizuale.

Singurul reprezentant în Arad și jur **Samuil Dick** orologier și fabricant de articole optice. Colțul Străzii Ioan Weitzer.

Igaz Sándor

ciasornic-r și giuvaieriu.

— ARAD, Piața Libertății — lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint calcat cumpăra p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Tipografia G. Nichin

din Arad

Fiind arangeată din nou, cu literele cele mai moderne, se angajază a execute Ori-ce lucrare atingătoare de arta tipografică, cu prețuri foarte moderate. Execuție artistică. Serviciu prompt și curat.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

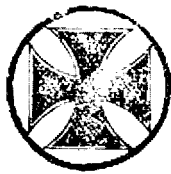
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și înviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, țipiturile de ureche, bătăile de inimă, sgârșiturile de inimă, astma, auzul greu, sgârșiturile de stomac, lipsa poftelor de mâncare, răceala la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, codagră ischias, nudul în pat, gripa, insomniile, epilepsia, circula-

ție neregulată a sângelui și contra multor altor boale, care la tratare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insusirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eara pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărilor, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea seafă atestate incurse din toate părțile lumii cari pretuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta”, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea extraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburile învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

CREMA MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, în ofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșeața de pe nas și de pe mâni. Mijloc mai bun pentru obraji și mâni aspre nu există.

Efect instantaneu.

Pretul I cor.

442

Preparată de

FÖLDES KÉLEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.

Rog

Încercați și vă veți convinge!

să binevoiască fie cine a se convinge ce convenabil poate să-și procure de la mine

articole de aur, obiecte ornamentice de argint, juvaeruri moderne, precum și orologioare de buzunar foarte fine.

Prețurile-s ieftine.

Asortimentul mare.

Cu stimă:

GELLER I.

— Arad, Andrassy-tér 14. —

Am onoare a aduce la cunoștință P. T. publicului băbraților, că mi-au sosit:

postavurile cele mai-noue de primăvară și vară

așa zicând toate fabricate ungare, engleze, franțuzești.

Pentru cea mai nouă metodă de croit și cea mai bună execuție răspund, drept aceea rog p. t. publicul local și din provincie, să-mi dea sprijinul său.

KARPELESZ ZSIGMOND

croitor-bărbătesc.

553

Deák Ferencz-utca 32.

Nr. telef. pentru oras și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10-50 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4 $\frac{1}{4}$, 4 $\frac{1}{2}$, 4 $\frac{3}{4}$, și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorința anticipez spașele de intabulare, convertez datoriile de interese mari.

— **Resolvare grabnică, serviciu prompt.** —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar ungar

pe teritoriul comitatului Arad, or-șului Arad, comitatului Bichis, Gyula, Ciaba.

ARAD, Boros-Béni-tér 22 sz. etagiul I.

(Pînă corealelor.)

Biroul filialei: B.-Ciaba, Calea Berényi.

Primește pe lângă onorar acuzitorii de afaceri abili și demni de încredere.